

Anna Walulik

XII Letnia Szkoła Młodych Andragogów, Zielona Góra, 24-27 maja 2010 r.

Teraźniejszość - Człowiek - Edukacja : kwartalnik myśli
społeczno-pedagogicznej nr 3 (51), 103-107

2010

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

XII Letnia Szkoła Młodych Andragogów, Zielona Góra, 24–27 maja 2010 r.

Podobnie jak w minionych latach, tak i w tym roku odbyła się kolejna edycja Letniej Szkoły Młodych Andragogów. Na propozycję uczestnictwa w warsztatach naukowo-badawczych odpowiadają co roku młodzi ludzie z całej Polski, by spotkać się z doświadczonymi i uznanymi profesorami nauk społecznych, korzystać z ich wiedzy i umiejętności oraz podzielić się refleksją naukową i wynikami własnych badań. Po rocznej przerwie Letnia Szkoła Młodych Andragogów ponownie odbyła się na Uniwersytecie Zielonogórskim (w ubiegłym roku – w Dolnośląskiej Szkole Wyższej we Wrocławiu) w okresie 24–27 maja 2010 roku. Liczne wykłady, seminaria i warsztaty zgromadziły z jednej strony profesorów o uznanym autorytecie i dorobku naukowym, z drugiej zaś młodych adeptów nauki.

Organizatorami XII Letniej Szkoły Młodych Andragogów byli: Zespół Pedagogiki Dorosłych Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN, Akademickie Towarzystwo Andragogiczne, Wydział Pedagogiki, Socjologii i Nauk o Zdrowiu i Za-

kład Animacji Kultury i Andragogiki Uniwersytetu Zielonogórskiego, Zakład Pedagogiki Społecznej i Poradownictwa oraz Zakład Metodologii Badań Społecznych i Andragogiki Dolnośląskiej Szkoły Wyższej we Wrocławiu. Oficjalnego otwarcia Szkoły dokonała prof. Bogusława Dorota Gołębiak – prorektor ds. Nauki i Współpracy z Zagranicą Dolnośląskiej Szkoły Wyższej oraz prof. Wielisława Osmańska-Furmanek – prorektor ds. Jakości Kształcenia Uniwersytetu Zielonogórskiego. Kierownikiem naukowym Letniej Szkoły Andragogów, jest od samego początku jej istnienia, prof. Józef Kargul.

Zajęcia w Szkole odbywają się w dwóch podstawowych formach. Pierwsza to spotkania autorskie z profesorami. Gospodarzami tych spotkań są sami młodzi andragodzy, którzy możliwie „profesjonalnie” próbują wywiązać się z tego zadania, w czym sami goście – profesoria – bardzo ich wspomagają. Drugim elementem współtworzącym Szkołę są wystąpienia młodych adeptów nauki, zainteresowanych problemami andragogiki i poradownictwa. Podczas tego-

rocznych zajęć uczestnicy mieli także możliwość zaprezentowania swojego warsztatu dydaktycznego. Letnia Szkoła Młodych Andragogów stwarza wyjątkową szansę, by wydarzenia tych kilku dni czynić poznawczo wartościowymi doświadczeniami edukacyjnymi.

Podczas tegorocznej Szkoły swoimi doświadczeniami naukowymi w ramach spotkań autorskich dzielili się profesorowie: Olga Czerniawska, Bogusława Dorota Gołębiak, Elżbieta Górnikowska-Zwolak, Hanna Solarczyk-Szwec, Józef Kargul, Mieczysław Malewski, Emil Orzechowski.

W wykładzie inauguracyjnym prace XII Letniej Szkoły Andragogów pt. *Przelamać osobność* prof. B. D. Gołębiak zwróciła uwagę na obecne w dyskursie edukacyjnym myślenie, które można w skrócie określić jako przekonanie, że dydaktyka jest dla tych, którzy szli w swojej karierze drogą „królewską”, a andragogika dla tych, którzy „mieli pod górę”. Dlatego zastanawiając się: *co dalej?* ważne okazały się pytania: *Może czas zrezygnować z -logii i -gogik? Co można zrobić dla edukacji, by nie tylko ją opisywać? Może warto przestać przejmować się afiliacjami i pójść w stronę szeroko rozumianej humanistyki? Te i im podobne pytania nie tylko otwierały dyskusję po wykładzie, ale stanowiły również inspirację do pogłębionych refleksji podczas następnych wystąpień.*

Kolejne autorskie spotkanie to wystąpienie prof. E. Górnikowskiej-Zwolak zatytułowane *Głos Ślązaczek w przestrzeni publicznej*. Autorka między innymi zastanawiała się, czy w przestrzeni publicznej jest miejsce dla tradycyjnej Ślązaczki.

Charakteryzując prowadzone przez siebie badania, zwracała uwagę na to, że chciała przedstawić i zinterpretować głos kobiet, które żyły w przestrzeni zdominowanej przez mężów górników, i ich subkultury: mieszkanie, familiok, podwórko. Wystąpienie stanowiło głos w sporze o obecność dyskursu feministycznego w badaniach społecznych i jego interpretację.

Spotkania z profesorami w pierwszym dniu zajęć zamykało wystąpienie prof. M. Malewskiego, który przedstawił własną wizję andragogiki, zaprezentowaną również w swojej najnowszej książce: *Od nauczania do uczenia się. O paradygmatycznej zmianie w andragogice*. Autor zwrócił, m.in. uwagę na trzy poziomy strukturalne obecności edukacji dorosłych w społeczeństwie. Uznał, że rolą edukatora na poszczególnych poziomach jest: wspomaganie uczenia się ludzi dorosłych (doradca edukacyjny – poziom *mikro*), czynienie środowiska życia środowiskiem edukacyjnym poprzez nasączenie go wartościami edukacyjnymi (poziom *mezo*) i stymulowanie aktywności dorosłych w sferze publicznej (poziom *makro*).

Drugi dzień zajęć Szkoły otworzyło spotkanie z prof. E. Orzechowskim. Profesor w swym wystąpieniu przedstawił drogę własnego rozwoju naukowego, barwnie opisał kolejne etapy kariery akademickiej. Nawiązywał przy tym do najważniejszych spotkań, zdarzeń i myśli, które kształtowały jego życiową postawę. Jedną z najważniejszych myśli towarzyszących profesorowi to: *Rób swoje konsekwentnie, a wcześniej czy później okoliczności zaczną ci sprzyjać.*

Po przerwie obiadowej nastąpiło spotkanie autorskie z prof. H. Solarczyk-

-Szwec, która w swym wykładzie między innymi zapoznała słuchaczy z warunkami rozwoju andragogiki w Niemczech. Przedstawiła również kryteria analizy społecznego umiejscowienia edukacji dorosłych, procesy jej instytucjonalizacji i akademizacji.

Spotkania autorskie w trzecim dniu rozpoczęło wystąpienie prof. O. Czerniawskiej, w którym przedstawione zostały dylematy badań biograficznych i andragogiki. Jej zdaniem andragogika powinna zajmować się życiem, „czytaniem z życia”, bo życie jest uczeniem się. Chodzi o to, by uczyć ludzi żyć dobrze, analizować własne życie i uczyć się z życia innych. Dylematem jest jednak, jak ten subiektywny, opowiadany świat interpretować.

Kolejnym (już ostatnim w tegorocznej Szkole) spotkaniem autorskim było wystąpienie jej kierownika naukowego – prof. J. Kargula pt. *Pseudowarsztat*. Tym razem młodym dydaktykom i badaczom pokazane zostały sposoby wykorzystywania technik multimedialnych w prowadzeniu zajęć i w wystąpieniach konferencyjnych. Forma tej prezentacji miała poniekąd charakter żartobliwy i ironiczny, niemniej jednak zachęcała do dyskusji i refleksji nad naukowym i dydaktycznym warszatem młodych naukowców.

Drugą grupę zajęć w Letniej Szkole Młodych Andragogów, którą stanowiły wystąpienia uczestników, rozpoczął referat A. Bilon (DSW) pt. *Edukacja obywatelska dorosłych emigrantów w Królestwie Niderlandów*. Następnie z kwestią nieformalnych strategii uczenia się dorosłych w ujęciu jakościowym zapoznała zebranych U. Tabor (UŚ). Kolejne zajęcia poprowadziła M. Sulik (UŚ), która

przedstawiła refleksje badaczki i warsztat związany z fotografią i jej miejscem w badaniach biograficznych. Ostatnie wystąpienie tego dnia przypadło w udziale A. Czerkawskej (DSW), która zaprezentowała referat pt. *Ryzyko w sytuacji poradniczej*, dotyczący m.in. różnego rodzaju problemów, na które narażeni są w sytuacji poradniczej zarówno doradcy, jak i radzący się.

Wystąpienia zaprezentowane w pierwszym dniu pokazały specyfikę Letniej Szkoły Młodych Andragogów. Wyraża się ona w tym, że organizatorzy nie narzucają tematyki wystąpień, a zainteresowania uczestników i podejmowane przez nich problemy są bardzo różnorodne. Potwierdziły to kolejne prezentacje uczestników w drugim dniu Szkoły. M. Mielczarek (DSW) swoje wystąpienie zatytułował *Poradnictwo zawodowe w świecie znikającego zatrudnienia*. Z kolei A. Fitak (UJ) w referacie *Rola przykładu w nauczaniu osób dorosłych* podzieliła się swoim doświadczeniem dydaktycznym, przedstawiając oryginalną, autorską propozycję pracy z osobami dorosłymi. M. Muszyński (UŁ) przedstawił interesującą refleksję dotyczącą potrzeby budowania teorii starzenia się, podkreślając teoretyczne zapóźnienie gerontologii w stosunku do innych nauk. Następnie M. Czubak-Koch (DSW) ukazała niezwykle skomplikowaną sytuację człowieka dorosłego rozpoczynającego pracę w organizacji. Komunikat ze swoich badań zatytułowała: *W labiryncie nieznanego świata – czyli o wchodzeniu nowego pracownika w kulturę organizacji*.

Ciekawą propozycję w drugim dniu Szkoły zaprezentował A. Płaczek (pro-

gram doktorancki DSW), który nie tylko zreferował przeprowadzane przez siebie badania empiryczne dotyczące oceny skuteczności doskonalenia zawodowego policjantów w zakresie udzielania pierwszej pomocy, ale również sam przeprowadził warsztat pierwszej pomocy, w którym z wielkim entuzjazmem wzięli udział uczestnicy Szkoły. Następnie Joanna Stelmaszczyk (UŁ) zrelacjonowała swoje inspiracje badawcze związane z materiałami pamiętnikarskimi i możliwością ich wykorzystania dydaktycznego. Ostatnim wydarzeniem tego dnia był warsztat przeprowadzony przez A. Pereświat-Sołtan (DSW). Zajęcia zatytułowane *Wybrane sposoby, w jakich wyjaśniamy zdarzenia a rodzaje podejmowanych przez nas działań* oparte były na znanym eksperymencie M. Seligmana.

W trzecim dniu XII Letniej Szkoły Młodych Andragogów jej uczestnicy zostali zaproszeni do udziału w warsztacie biograficznym pt. *Moi nauczyciele*. J. Stelmaszczyk zainicjowała go autorefleksją nad pełnioną przez siebie rolą nauczyciela. Poszukiwaniom towarzyszyło pytanie: *Co „wziąłem” jako nauczyciel od moich nauczycieli?* W kolejnych zajęciach E. Trębińska-Szumigraj (UZ) poprowadziła uczestników Szkoły po zaułkach Zielonej Góry (niekoniernie turystycznie atrakcyjnych), analizując doświadczenie przestrzeni miasta w grze symulacyjnej, która miała miejsce w przedsięwzięciu edukacyjnym zatytułowanym: *Święte czy przekłete?* W dalszej części zajęć A. Walulik („Ignatianum”) przedstawiła rolę metafory w badaniach andragogicznych ilustrując teoretyczną refleksję analizą arkuszy ewaluacyjnych

placówki prowadzącej szkolenia dla dorosłych. Stąd i metaforyczny tytuł tego referatu: *Drugie i trzecie dno aktywności edukacyjnej dorosłych*.

Popołudniową sesję trzeciego dnia Szkoły rozpoczął D. Dudała (DSW), który przedstawił problematykę edukacji osób dorosłych niepełnosprawnych. W swoim wystąpieniu zastanawiał się nad kwestią wykluczania niektórych grup, integracją i inkluzją oraz poziomem przygotowania ośrodków edukacyjnych na przyjęcie dorosłych z niepełnosprawnością. Ostatnie wystąpienie tegorocznej edycji należało do J. Kłodkowskiej (DSW), która ukazała aplikacje konstruktywizmu do poradnictwa. Pracę w siedzibie Szkoły zamknęła gra symulacyjna, której uczestnicy „stali się” na kilka kwadransów członkami zespołu redakcyjnego czasopisma naukowego i poddali zaproponowany artykuł analizie kwalifikującej go (bądź nie) do druku.

Ostatni dzień Letniej Szkoły Młodych Andragogów to – jak co roku – zagraniczny wyjazd studyjny. Tym razem S. Słowińska (UZ) zorganizowała dla uczestników spotkanie w ośrodku w Cottbus, którego aktywność jest zorientowana na wspieranie rozwoju kultury łużyckiej. Prowadzi on działalność edukacyjną i kulturalną w tym zakresie, co mogliśmy zobaczyć m.in. w prężnie rozwijającym się Muzeum Serbołużyckim.

Ważnymi elementami działań Szkoły są dwa punkty niewpisane w jej oficjalny program. Pierwszy to tradycyjne już wręczenie uczestnikom i gościom Szkoły – kolejnego, najnowszego tomu *Dyskursów młodych andragogów* – pod redakcją naukową M. Olejarz. W serii tej, ukazu-

jącej się corocznie w Oficynie Wydawniczej UZ, zgromadzone są teksty młodych badaczy związanych ze środowiskiem andragogicznym, w tym również uczestników poprzednich edycji LSMA. Są w tych tekstach widoczne efekty pobytu w Szkole, uczestnicy przygotowując artykuły, mogą bowiem wykorzystać uwagi i sugestie, które otrzymali podczas dyskusji nad swoimi wystąpieniami. Drugim zwyczajem, który wszedł już na stałe do tradycji Szkoły są wieczorne dysputy, które odbywają się w ciekawych zakątkach miasta. W Zielonej Górze tradycją stały się spotkania w *Klubie pod Aniolami*. Można zatem powiedzieć (mam taką nadzieję), że tegoroczna Szkoła odbywała się niejako pod ich skrzydłami.

Podsumowując XII Letnią Szkołę Młodych Andragogów, prof. J. Kargul zwrócił uwagę na rozległą problematykę, którą w swoich badaniach podejmują osoby w niej uczestniczące, oraz wskazał na

obszary, które być może warto byłoby podjąć w kolejnych edycjach tych andragogicznych spotkań. Zaliczył do nich namysł nad e-learningiem, efektywnością uczenia się na studiach podyplomowych oraz problemami stojącymi na styku zainteresowań andragogów i przedstawicieli innych dyscyplin naukowych.

Bogactwo Letniej Szkoły Młodych Andragogów tworzy nie tylko rozległa i zróżnicowana problematyka, którą podejmują w swoich badaniach i wystąpieniach zaproszeni goście i uczestnicy, ale również rzeczowe dyskusje, sugestie i bardzo konkretne uwagi dotyczące wystąpień młodych adeptów nauki. Poza tym, a może szczególnie, cenna jest życzliwa i twórcza atmosfera, która towarzyszy wszystkim spotkaniom w Letniej Szkole Młodych Andragogów – zarówno tym formalnym, jak i nieformalnym.

Anna Walulik